

Al peu de la lletra

El tòpic diu que els programes electorals no se'ls llegeix ningú. Densos, confusos, avorrits, són qualificatius que sovintegen. Malgrat tot EL TEMPS fa un recorregut, informal i distant, per aquests textos, on també hi ha alguna curiositat.

La lletra menuda de la campanya. Això són els programes electorals. Centenars de pàgines on els partits s'esmercen a encabir les seves propostes fins a ofegar l'elector audaç. Són pocs els electors aplicats que gosen endinsar-s'hi, però malgrat això els programes continuen essent peces indispensables del ce-

rimonial electoral. La crítica més ferotge que es pot fer a una opció política és acusar-la de no tenir programa. Per un partit, és estar despullat. Per això, no estalvien en lletra. Encara que a l'hora de la veritat, es quedi al calaix de l'oblit de la majoria dels votants.

No solament els continguts dels programes diuen alguna cosa a l'hipotètic votant, sinó que molt sovint la forma del mateix programa ja indica alguna cosa. Iniciativa per Catalunya per exemple, porta la seva aliança amb Els Verds a la pràctica i ha editat un programa electoral amb paper reciclat, poc depurat, perquè es vegi. La marca ecologista queda clara abans d'obrir la primera pàgina. Però qui presenta un programa més extens és CiU. La coalició nacionalista té el programa més llarg dels cinc partits polítics parlamentaris que es presenten a aquestes autonòmiques. Són 495 pàgines, enquadernades en forma de llibre, per anar una mica més lluny, però sobretot per no deixar res per lligar. Un programa per demostrar tot el pes de la governabilitat. Populars, socialistes i independentistes han optat per no donar sorpreses i han presentat un programa d'extensió normal, un centenar de pàgines, tenyit en portada dels colors insígnia dels respectius projectes: blau, roig i groc respectivament. Destaca la senyera voleiant sobre el logotip del PSC. Però més enllà d'això, tot queda dins els cànon de la previsibilitat.

Naturalment, el que més interessa l'elector —i el que més importància té— és el contingut del programa, el que hi ha a dins. El verb més utilitzat en un programa electoral segurament és "proposar", "realitzar", ja que es tracta de presentar noves iniciatives, i el temps verbal, el futur. El programa de CiU però, pensat i destinat a continuar l'acció de govern que està duent a terme des de fa quinze anys, destaca precisament per emprar sistemàticament els verbs "continuar", "reforçar" i "millorar", també en temps futur, però sense discontinuïtat. Durant aquests dies, els candidats no paren d'anar amunt i avall, explicant les propostes estel·lars, les que consideren les claus. Moltes són ja conegudes pel lector. Fins i tot, hi ha candidats, com Joaquim Nadal, que fent ús de la seva inqüestionable voluntat d'autodeterminació electoral, ha fet propostes que no estan en el programa del partit pel qual es presenta, com la de reformar l'Estatut. En general, quant a propostes, ningú no surt del seu paper: una mica més d'autogovern a CiU, acompanyat del suport a l'economia productiva; una mica de catalanisme federalista al PSC, tenyit de sensibilitat progressista; més independència però també més economia productiva i benestar a ERC; molta solidaritat, justícia i desenvolupament sostenible a IC, amb un pes-

sic d'autodeterminació; i molta privatització, molta lleialtat al projecte comú espanyol al PP. Fins aquí res de nou. Però hi ha detallets.

El 0,7 del programa. Destaca per exemple l'augment de la sensibilitat solidària dels nostres partits polítics, un tema que travessa horitzontalment tots els programes. És evident que la campanya recentment realitzada pel 0,7% no ha passat desapercibuda. No hi ha cap partit polític que hi passi per alt, tot i que hi ha diferències significatives. CiU proposa "incrementar les partides destinades a cooperació amb els països del Tercer Món, amb l'objectiu d'arribar al 0,7% dels recursos propis de la Generalitat, abans de l'any 2000". En la mateixa direcció, el PSC també destinaria el 0,7% dels ingressos propis del pressupost de la Generalitat a cooperació amb el Tercer Món. ERC puja tres dècimes i promet destinar l'1% dels ingressos propis. IC es conformaria a consolidar d'una vegada el 0,7 i el PP, també parla del 0,7%, però el situa dins el capítol de cultura, i proposa destinar el 0,7% del pressupost del Departament de Cultura a fomentar "el desenvolupament cultural" dels països del Tercer Món, donant prioritats als països mediterranis i també, no faltaria sinó, als "hispanoamericans".

El PP és en aquestes eleccions la formació política que aporta novetats programàtiques més espectaculars. Algunes el situen directament fora del consens que ha presidit la política catalana des de la transició fins ara, com la de crear una doble xarxa escolar, separada per raó d'idioma. Altres, menys conflictives, formen part de la idiosincràcia d'aquesta formació política i, concretament de la secció regional catalana dels conservadors espanyols. El diagnòstic que fa el PP de l'actuació del govern de la Generalitat és apocalíptic. Només mirant els titulars de l'índex del programa electoral veiem que l'administració de la Generalitat està "polititzada", que en economia, la Generalitat ha estat "15 anys malbaratant els nostres recursos", que en indústria hi ha hagut un "intervencionisme excessiu i erràtic", que s'ha fet una "política de desocupació", que la política comercial del govern ha suposat un "rèquiem pel petit comerç", que en turisme hi ha hagut "un repartiment d'un pressupost minse" i un "deteriorament de les infraestructures", que en ordenació territorial i obres públiques hi ha hagut "neocentralisme i menyspreu per la gestió municipal", que en habitatge hi ha hagut "oblit dels qui més ho necessiten", que en medi ambient el balanç és "insuficient", que en agricultura, pitjor, s'ha anat "enrere", que en benestar social s'ha practicat "el clientelisme i la ineficiència", en sanitat hi ha "més ombres que llums", en ensenyament s'ha pre-

ferit "girar l'esquena a les veritables necessitats", en cultura hi ha hagut massa "burocràcia cultural", en joventut s'ha fet "dirigisme i polítiques d'entreteniment", s'ha utilitzat l'esport com a "arma política" i la llengua "com a eina política".

Per refer tot aquest desordre i tornar les coses al seu lloc el PP proposa principalment dues fórmules: privatitzacions i supressions. Si el PP governés Catalunya, per exemple, privatitzaria la gestió dels centres sanitaris tant del Servei Català de la Salut com de l'Institut Català de la Salut, i també el Canal 33. L'objectiu d'aquestes mesures es reduir la despesa pública i aconseguir una administració més austera, simplificada i eficaç. Seguint el mateix criteri, el PP suprimiria el Consorci de Promoció Exterior de la Cultura (COPEC), la Institució de les Lletres Catalanes, el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana i l'Entitat Autònoma d'Organització d'Espectacles, i uniria el Centre d'Història Contemporània de Catalunya a l'Arxiu Nacional de Catalunya. En canvi qui augmentaria el volum de feina, si el PP governés, seria el Consell Social de la Llengua Catalana, perquè passaria a ser el Consell Social Català del Bilingüisme, encarregat de vetllar per la nova "normalitat bilingüe", vaixell insígnia del programa popular.

Joaquim Nadal també està disposat a fer reformes al govern català. Res a veure, però, amb les que defensa Vidal-Quadras. Nadal proposa crear un nou conseller i suprimir-ne dos. El nou seria el conseller en Cap, figura prevista en l'organigrama del govern català però de la qual Pujol fins ara no n'ha fet ús. Per contra, el PSC suprimiria dos departaments de la Generalitat, fusionant els de Governació i Justícia per una banda, i els de Comerç i Indústria per l'altra. També suprimiria la figura dels comissionats, que reservaria per a funcions específiques, d'abast i durada limitats, i també suprimiria els secretaris generals sectorials, com els d'Esports i Joventut. Altres organismes que depenen del govern català serien suprimits, com l'INCAVOL, o refosos, com l'Institut d'Estudis Autònoms amb l'Escola d'Administració Pública de Catalunya. La política de supressions que proposa el PSC no té continuïtat en propostes concretes sobre l'administració pe-

rifèrica de l'estat —només es fa referència a evitar duplicitats— ni tampoc en organismes com les diputacions, en què es comprometen només a "adequar" el seu paper amb el nou model de comarques i regions. Els socialistes també consideren "imprescindible l'existència d'un organisme que expressi políticament la realitat metropolitana de Barcelona".

Ressuscita el COC. En un programa electoral també poden ressuscitar polèmiques que ja fa mesos, o anys, que no estan en les agendes dels nostres polemitzadors habituals. En aquesta ocasió, torna el Comitè Olímpic de Catalunya. El PP ha constatat que "existeix una progressiva tasca de distanciament entre l'esport català i de la resta de l'estat" que segons asseguren fomenta CiU i es concretaria en "el suport econòmic que es dona des del Govern de CiU a l'autoanomenat Comitè Olímpic Català".

El PP critica que es doni suport a un organisme que "no representa res". El programa de CiU, però, no fa cap esment al COC, ni al reconeixement internacional de l'esport català. És ERC qui reserva en aquesta matèria més espai en el seu programa. Els independentistes demanen un decret de la Generalitat que reconegui oficialment el COC i li destini una partida pressupostària específica. Donant una mica més de volta, IC també demana que la Generalitat promogui la Unió de Federacions Esportives Catalanes com a "únic embrió possible de la personalitat olímpica i esportiva catalana".

Malgrat que aquests dies els nostres polítics mostrin, aguditzin i emfatitzin les seves diferències, resseguint els seus programes sempre podem trobar unes ratlles per al consens. A ningú no li plau l'actual sistema de finançament autonòmic, tot i que discrepen quant a les fórmules alternatives. Esquerra Republicana i Iniciativa coincideixen en moltes coses: volen tancar les centrals nuclears que hi ha al Principat, són els dos partits que fan més referències en el seu programa als Països Catalans, i demanen el reconeixement de les parcel·les de fet. On tothom està d'acord sense fissures és a tancar les presons Model, Trinitat i Wad-Ras, i a promoure un nou tipus de contracte laboral estable però amb indemnització flexible. Es la ressaca de la reforma laboral.

Pere Martí